

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Национално тело за акредитацију
и обезбеђење квалитета
у високом образовању
Број: 612-00-00202/9/2022-03
Датум: 13.12.2022. године
Булевар Михајла Пупина 2
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА			
УНИВЕРЗИТЕТ БЕОГРАДУ			
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА			
21.12.2022			
Примљено	Број	Прилог	Вредност
01	2553/2	1	1

На основу члана 23. став 9. тачка 1) Закона о високом образовању („Сл. гласник РС”, бр. 88/17, 73/18, 27/18 – др. закон, 67/19, 6/20 - др. закони, 11/21 – аутентично тумачење, 67/21 - др. закон и 67/21) и Решења Комисије за акредитацију број 612-00-00202/8/2022-03 од 13.12.2022. године, Национално тело за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању издаје

УВЕРЕЊЕ

о акредитацији студијског програма

Докторских академских студија (ДАС) „Политиколошко-социолошка истраживања“, за који је Захтев за акредитацију поднела високошколска установа Универзитет у Београду – Факултет политичких наука, са седиштем у Београду, у улици Јове Илића бр. 165, ПИБ: 101746499, Матични број: 07028121.

Имајући у виду да је Установа испунила све стандарде за акредитацију студијског програма прописане Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Сл. гласник РС” бр. 13/19, 1/21, 19/21), студијски програм Докторских академских студија (ДАС) „Политиколошко-социолошка истраживања“ је акредитован у оквиру образовно-научног поља Друштвено-хуманистичких наука и научне области Политичке науке, за упис **10 (десет)** студената у прву годину у седишту Установе, са називом дипломе Доктор наука – политичке науке, за извођење наставе на српском језику.

Достављено:

- Високошколској установи
- Архиви НАТ-а

В. Д. ДИРЕКТОРА

Проф. др Ана Шијачки

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Национално тело за акредитацију
и обезбеђење квалитета
у високом образовању
Комисија за акредитацију
и проверу квалитета
Број: 612-00-00202/8/2022-03
Датум: 13.12.2022. године
Булевар Михајла Пупина 2
Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА			
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ			
ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА			
Београд			
Примљено:	21. 12. 2022		
Средств.	Број	Пројект	Вредност
01	2553/1	-	-

На основу члана 21. став 1. тачка 1) Закона о високом образовању („Службени гласник РС” бр. 88/17, 73/18, 27/18 - др. закон, 67/19, 6/20 - др. закони, 11/21- Аутентично тумачење, 67/21 – др. закон и 67/21) Комисија за акредитацију и проверу квалитета, на седници одржаној 13.12.2022. године, донела је

РЕШЕЊЕ

о акредитацији студијског програма

Утврђује се да **Универзитет у Београду – Факултет политичких наука**, са седиштем у Београду, у улици Јове Илића бр. 165, ПИБ: 101746499, Матични број: 07028121, испуњава прописане стандарде за акредитацију студијског програма **Докторских академских студија (ДАС) „Политиколошко-социолошка истраживања“** у оквиру образовно-научног поља Друштвено-хуманистичких наука и научне области Политичке науке, за упис **10 (десет) студената** у прву годину у седишту Установе, са називом дипломе Доктор наука – политичке науке, за извођење наставе на српском језику.

На основу овог решења, Национално тело за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању издаје уверење о акредитацији студијског програма из става 1. овог решења.

Образложење

Високошколска установа Универзитет у Београду – Факултет политичких наука, са седиштем у Београду, у улици Јове Илића бр. 165, је дана 13.07.2022. године поднела Захтев за акредитацију студијског програма Докторских академских студија (ДАС) „Политиколошко-социолошка истраживања“, у даљем тексту: СП, под бројем 612-00-00202/2022-03.

У складу са чланом 21. став 2. тачка 1) Закона о високом образовању, Комисија за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија) образовала је поткомисију

за образовно-научно поље Друштвено-хуманистичке науке (у даљем тексту: Поткомисија) ради утврђивања чињеница од значаја за доношење одлука о Захтеву за акредитацију.

Комисија је на седници одржаној 26.07.2022. године усвојила предлог Поткомисије за образовно-научно поље Друштвено-хуманистичке науке (у даљем тексту: Поткомисија) за именовање Рецензентске комисије која је именована Одлуком директора Националног тела за акредитацију и обезбеђење квалитета у високом образовању, број 612-01-01248/2022-01 од 26.07.2022. године.

Рецензентска комисија (у даљем тексту: РК) утврдила је чињенице од значаја за доношење одлуке о акредитацији СП увидом у поднету документацију и непосредним увидом у рад ВШУ. РК је дана 06.10.2022. године посетила ВШУ и након посете сачинила коначни Извештај на српском и сажетак на енглеском језику, који укључује и оправдане примедбе ВШУ, као и оцену квалитета анализираниог СП, и поднела га је Поткомисији на разматрање. На основу Извештаја РК, Поткомисија је утврдила предлог одлуке о акредитацији СП (у даљем тексту: Предлог) у коме је констатовала да су испуњени стандарди за акредитацију прописани Правилником о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма („Службени гласник РС”, бр. 13/19, 1/21 и 19/21) и предложила је Комисији да донесе решење о акредитацији студијског програма Докторских академских студија (ДАС) „Политиколошко-социолошка истраживања“.

На основу Извештаја РК, Предлога Поткомисије и увида у поднету документацију за акредитацију СП, констатовано је да је ВШУ доставила потребну документацију за акредитацију. Анализом Извештаја рецензентске комисије, поткомисија за ДХ поље је утврдила да је РК поступила у свему према захтевима који су пред њу постављени, сваког појединачно, што је документовано релевантним чињеницама, и то:

Посебан стандард: *Компетентност високошколске установе за реализацију докторских студија*

Факултет политичких наука Универзитета у Београду има усвојен програм научно-истраживачког рада за период 2021-2024, што доказује Одлука број 01-1310/1 од 15.06.2021. Већ у другом ставу Програма истакнуто је да се научно-истраживачки рад у пракси примењује кроз: 1. реализацију пројеката из програма основних истраживања Министарства за просвету, науку и технолошки развој Републике Србије; 2. реализацију пројеката научно-истраживачких центара ФПН-а; 3. преузимањем уговорних обавеза и ангажманом на научно-истраживачким пројектима, експертизама и слично; 4. индивидуалним истраживањима и стваралаштвом.

Сенат Универзитета у Београду одобрио је и Програм развоја научно-истраживачког подмлатка ФПН-а за исти период (2021-2024).

На Факултету је организовано 19 научно-истраживачких центара, при чему Програм укратко прецизира делатности (поља) која покривају. Факултет политичких наука изводи докторске студије из шест области: 1) Политикологија; 2) Међународне и европске студије; 3) Медији и комуникације; 4) Културологија; 5) Социјална политика и социјални рад, и 6) Политиколошко-социолошка истраживања. Истраживачи из ове Установе учествују на 13 научно-истраживачких пројеката које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

На свим студијским програмима су ангажовани наставници са пуним радним временом који испуњавају критеријуме Националног просветног савета за извођење

наставе и за менторства. У пројектима је ангажовано 99 истраживача, од којих је 77 у стручним звањима док су 22 истраживача приправника. У актуелном Програму запажено место даје се и већем конкурисању и укључивању наставника у пројекте који се финансирају од Европске уније (ФП 7). Истраживачи су добили шест међународних пројеката (COSTaction CA 18123; Horizont2020 MIGREC; CEEPUS, ErasmusK2) и два домаћа (ИДЕЈЕ Фонда за науку Републике Србије и ПРОМИС) итд. Табела П3 наводи и ближи садржај и врсту наведених пројеката. Листа особља високошколске установе укљученог у научно-истраживачке пројекте (Табела П4) садржи 105 имена.

Збирни преглед научно-истраживачких резултата у установи у претходној школској години (Табела П5) прецизно наводи категорије радова. За потребе научно-истраживачких пројеката Факултет је обезбедио приступ квалитетним међународним базама података и електронских наслова монографија, часописа и текстова, чиме је олакшан истраживачки рад. У новооснованом *Репозиторијуму научних радова* представљени у сви релевантни радови и истраживања реализована у Установи, што значи да су метаподаци доступни за професоре и студенте. Издавачка делатност адекватно прати резултате истраживања, при чему истичемо и податак о издавању чак шест научних часописа са листе нашег Министарства науке (*Годишњак ФПН-а, Политичке перспективе, Политичке анализе, Journal of Regional Security, Генеро* и *ЦМ – часопис за управљање комуницирањем*).

Табелом П6 представљена је листа 36 високошколских установа и организација у земљи и свету са којима Факултет сарађује ((нпр. *London School of Economics and Political Science; Centre for the Study of Democracy, University of Westminster, London; Science Po, Француска; Руски државни универзитет хуманистичких наука, Москва* (Российский государственный гуманитарный университет), *DAAD, Немачка; Универзитет Клемсон, департман за политичке науке – Clemson University, South Carolina, САД; Универзитет Охајо Стејт, Ohio State University, The Center for Slavic, East European and Eurasian Studies (CSEES), Ohio; Центар за истраживања у југоисточној Европи (SEERC), Грчка, итд)).*

Компетентност Установе за овај ниво студија илуструју конкретни подаци: број одбрањених магистарских теза износи 1.189; одбрањених докторских дисертација је 752, док је укупан број студената који су завршили студије у високошколској установи 18.015. Према Табели П1 тренутни број наставника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи износио је 88, док је број наставника ангажованих у допунском раду износио 28. Достављена листа ментора у претходне три године односила се на период од 09.10.2018. до 08.07.2021. (Табела П7).

Стандард је испуњен.

Стандард 1: Структура студијског програма

ДАС Политиколошко-социолошких истраживања имају за циљ оспособљавање студената за истраживачки и научни рад у области политичких наука, са нагласком на политиколошко-социолошка истраживања. Структура програма заснована је на трогодишњим студијама које доноси укупно 180 ЕСПБ, са снажним акцентом на комбинованом теоријско-емпиријском ангажовању кандидата. Анализирајући називе предмета, сврху и циљеве курикулума, начине извођења наставе и стицања ЕСПБ констатујемо да је све у складу са препорукама и акредитационим стандардима. Број бодова по години је предвиђених 60. Из предложене структуре јасно проистиче како је

упутство да је у програму најмање 50% ЕСПБ предвиђених за реализацију докторске дисертације у потпуности испоштовано.

Изборни предмети су конципирани као структурно усаглашени елементи наставе у првом и другом семестру и подељени су у три различита блока, са високим процентом изборности. По одбрани докторске тезе студенти стичу звање „доктор политичких наука“. Сајт Установе доступан је на адреси: www.fpn.bg.ac.rs, веома је прегледан, квалитетан и транспарентан.

Рецензенти као посебну вредност истичу значајно ангажовање кандидата на теоријско-истраживачком пољу кроз публикување радова и учешће на научним конференцијама, чиме се практично оспособљавају за научно ангажовање. Добро је и опредељење да се прва година студија оптерети теоријском подлогом, док се идући ка вишим ступњевима сазнања фокус усмерава ка методолошком приступу и анализи политиколошко-социолошких истраживања, што је у складу са основном оријентацијом програма.

Стандард је испуњен.

Стандард 2: Сврха студијског програма

Сврха ДАС политиколошко-социолошких истраживања је преношење и стварање научних знања о политиколошко-социолошким процесима, са посебним нагласком на изборне процесе (изборно понашање; изборне кампање; теорије коалиција), рад политичких партија, питања политичке партиципације и цивилног друштва (укључујући и друштвене покрете). Добра страна програма је изражена истраживачка компонента, чиме се потврђује образовна усклађеност са задацима Установе.

Основна сврха је видљива кроз програм који кандидатима нуди потенцијал да остваре оригиналан научни и истраживачки допринос, уз нове теоријске увиде и научна објашњења друштвених појава, али и функционисање институција и партијског и политичког система у целини. Програм обезбеђује адекватно стицање компетенција за истраживачки и научни рад и високо специјализоване послове у институцијама и унутар политичког процеса. Структура студијског програма је дизајнирана да оствари баланс теоријских и апликативних знања, са посебно испољеном методолошком и истраживачком димензијом која обухвата и квалитативне и квантитативне приступе. Рецензенти истичу широку мултидисциплинарност и мултиперспективност новог програма, тако да задаци, циљеви и сврха студија само потврђују високу критичност и научну заснованост значајно ширу од поља политичких наука.

Стандард је испуњен.

Стандард 3: Циљеви студијског програма

Нови студијски програм као општи циљ има образовање стручњака у области политичке социологије, док је уже посматрано циљ приближавања домаће политиколошке заједнице савременим истраживачким праксама развијених академских заједница чиме би се последично ојачала и међународна сарадња и учешће наших истраживача у међународним пројектима и програмима научне размене. Понуђени курикулуми нуде могућност постизања научних спознаја и академских пракси на највишем нивоу, уз изражену креативност у истраживањима и овладавање емпиријским техникама. Студије

су усклађене са циљевима других програма докторских студија на Факултету, тако да полазници имају могућност бирања неких од њихових предмета.

Рецензенти издвајају високу компетентност студената као резултат усаглашености задатака, сврхе и циљева студијског програма Установе на којој се изводи. Такође, истичу и значајну комплементарност са другим програмима ДАС-а, али и усклађеност са светским правцима развоја ове академске дисциплине.

Стандард је испуњен.

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Завршавањем ДАС политиколошко-социолошких истраживања кандидати стичу темељна сазнања из политичких и социолошких наука, што значи да ће кроз интердисциплинарни приступ и комбиновање методских поступака бити оспособљени за критичко и самостално разматрање постојећих сазнања у циљу стварања нових.

На основу исхода и садржаја курикулума може се закључити да ће докторанди бити оспособљени да самостално обављају емпиријска истраживања у области политичке социологије, пре свега политичких партија и избора. Опште и специфичне компетенције су прилагођене поступном и теоријски утемељеном оспособљавању кандидата за конципирање и реализацију квантитативних и квалитативних истраживања, како у научним институцијама тако и у приватном сектору (нпр. агенције за јавно-мњењска истраживања). Модерна структура програма, уз максималну прилагодљивост новим технологијама у анализи, презентацији и примени научних или примењених истраживања омогућава професионалне компетенције које ће брзо бити препознате у друштвеној и политичкој пракси.

Комисија констатује да Додатак дипломи (Прилог 4.1) садржи све неопходне елементе, укључујући стечени научни назив: *доктор наука – политичке науке*. Део документа чине подаци о врсти и нивоу студија, али и подаци о садржају и постигнутим резултатима кандидата, са свим шифрама, појединоствима и оценама.

Стандард је испуњен.

Стандард 5: Курикулум

ДАС политиколошко-социолошка истраживања садржи теоријске, стручне и методолошко-истраживачке предмете и семинаре, као и курсеве који захтевају самостални истраживачки рад студената и рад са ментором.

На првој години обрађује се: 1) Методологија политиколошко-социолошких истраживања (10 ЕСПБ), уз емпиријску проверу кроз 2) Истраживачки семинар (5 ЕСПБ).

На другој години студија приоритет је у: креативном и практичном ангажовању полазника, при чему је највећи део ЕСПБ заснован на даљој реализацији докторске дисертације. То показује и анализа курсева: Докторски семинар (10 ЕСПБ); Израда и одбрана критичког прегледа литературе о теми докторске дисертације (10 ЕСПБ); Израда и јавна одбрана нацрта пријаве дисертације (10 ЕСПБ); Студијски истраживачки рад (14 ЕСПБ); Објављивање једног рада као резултата истраживања (10 ЕСПБ); Отворени докторски семинар/представљање рада на научној конференцији (6 ЕСПБ).

Трећа година садржи: Пријаву докторске дисертације (5 ЕСПБ); Студијско истраживачки рад и писање дисертације (25 ЕСПБ); Студијско истраживачки рад и писање дисертације (25 ЕСПБ), Одбрана докторске дисертације (5 ЕСПБ).

Изборни предмети су подељени у три тематски различито конципирана блока, а слушају се у прва два семестра. У првом изборном блоку студенти бирају два предмета (20 ЕСПБ) од седам понуђених: Репрезентација и политичке институције; Социјални капитал, партиципација и друштвене промене; Политичке партије и избори; Идентитет и национализам на Балкану; Медији и масовна политичка персуазија; Теорије политике и рода и Праксе демократске делиберације – од експеримента до институционализације. Други изборни блок чини један предмет (10 ЕСПБ), из ТИБ 1, али и предмета који се изводе на другим ДАС на ФПН: 1. Јавна сфера и медији; 2. Медији и масовна политичка персуазија, 3. Савремено решавање сукоба, 4. Миграције и држава благостања. Трећи изборни блок чине Теоријско-истраживачки приступи, посебне методе и технике. Кандидати бирају један предмет (15 ЕСПБ) од пет понуђених: Напредни квантитативни методи у политиколошким истраживањима; Норма, текст и контекст; Онтолошки обрт у културној антропологији и теорији културе; Рационални избор и Јавни дискурс.

Табела 5.2 садржи прецизну листу предмета по семестрима и годинама студија, укључујући њихову шифру, назив, семестар, статус, али и податке о активном фонду наставе. Листа са 34 предмета на докторским студијама (Табела 5.4) садржи називе предмета, име/имена предавача, семестар у којем се слуша, број ЕСПБ, УНО односно УУО, као и статус предмета (О/И).

Стандард је испуњен.

Стандард 6: *Квалитет, савременост и међународна усаглашеност студијског програма*

Студијски програм докторских студија ДАС Политиколошко-социолошка истраживања на Факултету политичких наука у Београду је целовит и свеобухватан, у доброј мери усаглашен с другим програмима ове високошколске установе, те чини природан наставак студијских програма основних и мастер академских студија. Заступљена подручја такође су саставни део општеобразовног и научног процеса, чиме представљају природан наставак академских студија првог и другог нивоа. Студијски програм обухвата: Обавезно и изборно подручје едукације студената, као и израду и одбрану докторске дисертације.

Студијски програм прати савремене светске токове и стање струке и науке у пољу друштвено-хуманистичких наука, односно у подручју политичких социолошких наука. Упоредивост садржаја студијског програма са програмима других ниверзитета у Европи и свету пружа могућност размене научно-истраживачких кадрова и делимично обављање студија у иностранству. Студијски програм упоредив је, те формално и структурно усуглашен (у погледу услова уписа, услова преласка у наредну годину, стицања дипломе, начина студирања и подручја истраживања у оквиру студијског програма), с многим програмима докторских студија на иностраним високошколским установама у оквиру европског образовног простора, а издавају се следећа три акредитована студијска програма:

1. European University Institute, PhD Programme in Political and Social Sciences-<https://www.eui.eu/apply?id=doctoral-programme-in-political-and-social-sciences>;
2. Universitat Pompeu Fabra Barcelona, PhD Programme in Political and Social Sciences <https://www.upf.edu/web/phd-political-and-social-sciences/presentation>;
3. The Libera Università Internazionale degli Studi Sociali "Guido Carli" <https://phd.luiss.it/politics/>

У оквиру Прилога 6.1- 6.3 Установа је дала адресе и описе студијских програма на енглеском језику, са којима су ове докторске студије усклађене, а у прилогу 6.4.(1-3), дате су структуре наведених програма, такође на енглеском језику, из којих су очигледни преклапајући елементи сва три инострана студијска програма са којима је упоређен *ДАС Политиколошко-социолошка истраживања* на Факултету политичких наука у Београду.

Стандард је испуњен.

Стандард 7: Упис студената

Прилог 7.1. Конкурс за упис на докторске академске студије за школску 2021/22 – садржи информације о општим условима за упис, прецизно одређује број места за буџетске и самофинансирајуће студенте, врло добро поставља параметре за рангирање кандидата, дајући информације о пријави на конкурс и датумима уписа, као и информације о трошковима уписа буџетских студената и висину школарине за студенте који се сами финансирају. Доступне су и информације о упису на студијски програм лица са академским звањем „магистар наука“, као и упис лица која су започела докторске студије у истој или сродној научној области, као и начин спровођења пријемног испита, те посебна мерила за рангирање кандидата по студијским програмима. У конкурс су садржане информације о истицању прелиминарне и коначне ранг листе кандидата, о упису домаћих и страних држављана, те о упису домаћих држављана који су претходно образовање стекли у иностранству, као и упис лица са инвалидитетом. Наведена је сва потребна документација, као и датуми реализације свих предвиђених активности – од пријаве кандидата на конкурс, до уписа на студијски програм.

У оквиру Стандарда 7 приложена је и Табела 7.1. У њој је исказан број студената који се уписују на докторске академске студије, број наставника и истраживача ангажованих на студијском програму, укупан број наставника у свим звањима на Факултету, као и простор којим факултет располаже.

Након анализе достављених прилога Комисија констатује да Факултет испуњава услове у погледу планираног броја студената и тражених способности кандидата за упис на докторске академске студије овог факултета, као и признавање ЕСПБ са других факултета друштвено-хуманистичких и сродних наука, као и из магистарских студија. У оквиру Табеле 7.1 уредно се види број студената који се уписују на студијски програм, уз број наставника и примену формуле за израчунавање максималног броја студената (максималан бр. студената = бр. ментора * 5 подељено са трајањем студијског програма изражено у годинама).

Стандард је испуњен.

Стандард 8: Оцењивање и напредовање студената

Прилог 8.1 садржи Извод из Статута Универзитета у Београду – Факултета политичких наука који је посвећен докторским академским студијама. Чланом 105 предвиђени су услови за упис на докторске студије, те је наведено да се ближи услови уређују општим актом Факултета, а у складу са општим актом који доноси Сенат Универзитета у Београду.

Прилог 8.2.чине: Правилник о докторским студијама на Универзитету у Београду, Правилник о докторским студијама на Универзитету у Београду – Факултету политичких наука, као и Правилник о измени и допуни Правилника о докторским студијама на Универзитету у Београду – Факултету политичких наука.

Прилог 8.3. чини Правилник о докторским студијама на Универзитету у Београду – Факултету политичких наука и Правилник о измени и допуни Правилника о докторским студијама на Универзитету у Београду – Факултету политичких наука који садрже правила о условима и начину уписа, организацији и извођењу наставе, испитним обавезама, поступку пријаве и одбране докторске дисертације, заштити резултата истраживања, промоцији доктора наука, као и податке о другим питањима од значаја за докторске студије.

Уз документ Стандард 8. приложена је и Табела 8.1. Листа одбрањених докторских дисертација у високошколској установи у претходне три школске године са резултатима који су објављени или прихваћени за објављивање. Наведена табела садржи имена, имена ментора, називе докторских дисертација са датумима.

Увидом у текст Извештаја о самовредновању Стандард 8: Квалитет студената – Рецензентска комисија установила је да су самовредновањем обухваћене и анализиране све најбитније тачке овог стандарда као што су доступност информација потенцијалним студентима о начину уписа и самом студирању, одабир студената, односно да Установа вреднује постигнућа сваког студента појединачно у претходном образовању, једнакост и равноправност студената односно да на Установи постоји забрана дискриминације, позитивне дискриминације и сексуалног узнемиравања (односи се и на наставно и ненаставно особље), обавеза праћења наставе давањем информација на почетку године о обавезама током студирања и упознаје студенте са календаром и наставним планом предвиђеним за наредну годину и информације о обавезном праћењу наставе. Средња оцена параметара који су оцењивани углавном прелази тројку (на скали од 1 до 4), што је по мишљењу комисије задовољавајуће.

Увидом у Прилоге 8.1, 8.2. и 8.3. као и Табелу 8.1., Комисија констатује да је захтев стандарда о усклађености са захтевима из одговарајућег поља испуњен, као и да је стандардима прилагођен захтев о дефинисању услова који одређују оцену научне вредности докторске дисертације. Такође, остварен је и захтев да се научни доприноси оцењују према броју научних публикација.

Стандард је испуњен.

Стандард 9: Наставно особље

На Факултету политичких наука у Београду примењују се критерији и правила за избор наставника, која су дефинисана у Правилнику о избору наставника Универзитета у Београду (Прилог 9.5). За потребе докторског студијског програма: ДАС Политиколошко-социолошка истраживања, осигурано је наставно особље са потребним научним и стручним квалификацијама. Број наставника одговара потребама студијских програма на Факултету. На студијском програму ДАС Политиколошко-социолошка истраживања ангажовано је 34 наставника, од којих је 30 запослено у установи са пуним радним временом, троје је ангажовано у допунском раду а један са непуним радним временом.

Овај број наставника покрива укупан број часова наставе на овом студијском програму. Од свих наставника који учествују у реализацији студијског програма, њих 25 испуњава услове да буду ментори при изради докторских дисертација на овом студијском програму (Табела 9.7 Листа ментора и 9.8: Књига ментора). Број ментора у потпуности задовољава захтеве овог стандарда. Сви имају одговарајућу научну и стручну квалификацију која им омогућава да буду ментори на докторским академским студијама (у складу са компетенцијама утврђеним на основу научних радова објављених у

међународним часописима са SCI/SCIE листе, а према стандардима Националног акредитационог тела). Наставници који учествују у реализацији овог студијског програма су компетентни научници у областима којима припадају предмети које предају, о чему сведочи и број научних радова у тим областима које су споменути наставници публиковали у часописима међународног значаја (Табела 9.6: Књига наставника). Из наведених података о броју наставника види се да је задовољен услов да је најмање половина од укупног броја наставника који учествују у извођењу наставе на студијском програму докторских студија у радном односу са пуним радним временом у високошколској установи (30/34). У научно-истраживачке пројекте Министарства науке републике Србије и друге домаће и међународне пројекте укључени су наставници са овог студијског програма (Табела 9.4). Нема наставника чије укупно оптерећење на свим ВШУ у Србији прелази 12 часова недељно.

Структура наставника са пуним радним временом је: 13 редовних професора, 5 ванредних професора и 12 доцената. Један редовни професор запослен је у установи са непуним радним временом, а 3 научна саветника ангажована су у допунском раду. За све ангажоване наставнике, приложена је потребна документација: уговори о раду, одлуке о избору у звање, дипломе, одговарајући М/МА образац.

Стандард је испуњен.

Стандард 10: Организациона и материјална средства

Комисија констатује да је уводна табела уредно попуњена, са свим неопходним подацима. ВШУ располаже простором за наставу који на располагању има 20 слушаоница, 17 учионица и 1 амфитеатар. Све просторије су климатизоване и опремљене рачунарима, видео пројекторима, електронским таблама и интернет конекцијом. ВШУ је дала врло добар опис, уз реферирање на техничко-технолошке и библиотечке ресурсе, просторне ресурсе.

Од пратећих табела и прилога, уз документацију је достављено следеће:

Табела 10.1. Листа опреме која се користи у научно-истраживачком раду – предочено је примарно 13 ставки опреме, уз спецификацију простора, рачунарске и софтверске опреме намењене одржавању наставе. Обезбеђен је веома квалитетан приступ савременим информационо-комуникационим технологијама. Листа вредније опреме која се користи у наставном процесу у високошколској установи садржи 192 рачунара (PP IV, V, VII) и 122 лаптопа намењена настави, са 7 сервера за њихово повезивање и одржавање. Све јединице су информационо-комуникационо повезане у бежичне мреже Eduroam и РЦУБ, интегрисане у нови Сименсов телекомуникациони систем за повезивање са бесплатним бежичним приступом Интернету за све студенте. Установа поседује и 24 мултимедијална видео-пројектора за потребе предавања, портабл систем за симултано превођење научних конференција, скупова и семинара, као и велики бројем штампача (63), скенера и других мултифункционалних уређаја, чиме доказује дигиталну опредељеност у наставном процесу.

Табела 10.2. Простор за извођење наставе на докторским студијама – достављена је одговарајућа спецификација расположивих просторних капацитета за извођење наставе и то 8.710,16м² бруто простора (са 2.292 места за наставу и 2.441 место за наставно и ненаставно особље). Један велики амфитеатар има површину од 292,50 м²; 17 слушаоница заузима 1039,78 м²; на располагању је и велики број мањих учионица (22 са укупно 779 м²); једна компјутерска лабораторија са 79,85 м²; библиотека са 246,10 квадратних метара

и читаоницом са 250 места и површином од 797 м². У оквиру параметара установе, специфициран је укупан број студената који износи 2.900 + 30 студената са овог ДАС (што даје расположивост од 2,97м² по студенту за извођење наставе по сменама, а што потврђује и наведени број расположивих места у просторијама ВШУ).

Прилог 10.1 - План и буџет предвиђен за реализацију научно-истраживачког рада – у оквиру прилога представљена су два документа – Програм НИР 2021-2024. и Програм развоја НИР подмлатка 2021-2024. Овим документима је потврђено да ВШУ има адекватан план и стратегију НИР-а.

Прилог 10.2 - Уговори о сарадњи са другим високошколским установама и акредитованим институтима и међународним организацијама – у оквиру овог прилога ВШУ је потврдила поседовање уговори о сарадњи са другим ВШУ и акредитованим институтима и међународним организацијама, презентујући 15 посебних прилога/уговора, чиме је захтев стандарда потпуно задовољен.

Прилог 10.3 - Прилог о доступним базама података и библиотечким ресурсима – ВШУ потврђује приступ адекватним базама намењеним студентима предметног ДАС. Поред ЕДУРОАМ сервиса, на ВШУ постоји и РЦУБ мрежа за приступ интернету, уз интегрисан Сименс телекомуникациони систем на мрежну инфраструктуру.

ВШУ је дала детаљно експлициран инвентар и библиотечке јединице. ВШУ је потврдила поседовање информационе технологије, уз адекватан број интернет прикључака и сл, чиме задовољава потребе стандарда. Студентима је на располагању библиотека са читаоницом, те кабинети за стране језике, рачунарска учионица (21 рачунар), простор за одмор, као и просторије за рад студентских организација. Библиотека располаже богатим фондусом литературе потребне за извођење свих предмета на студијском програму, као и електронским приступом библиотечким базама података: Political Science Complete (450 наслова часописа, 350 електронских књига, 50.000 научних чланака), 34 електронске књиге издавача Оксфорд и 12 часописа издавача T&F. Преко академске мреже ВШУ има приступи КОБSON сервисима, па самим тим и десетинама хиљада часописа и електронских књига.

Пажљива анализа документације потврђује поседовање адекватних просторних капацитета обезбеђених за радни простор за наставнике, сараднике и управу ВШУ, као и техничко-технолошке опште просторије за потребе свих који бораве на ВШУ.

Самовредновање - Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса. У евалуационој процени, на скали од 1 до 4 најбоље је оцењен квалитет рада Информатичког центра (3,4), те квалитет рада библиотеке (3,25), и на крају квалитет уџбеника и наставног материјала (2,92), што би дало добру средњу оцену 3.19. У SWOT анализи је потврђено да библиотека ВШУ ради по највишим ЕУ стандардима и поседује велики књижни фонд и модернизован простор, али и да је потребно унапредити мотивисаност ненаставног особља и изградити стратегију занављања ИТ инфраструктуре.

Самовредновање - Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке. Истакнуто је поседовање јасно утврђене организационе структуре и свих инстанци управљања ВШУ. Просечне оцене параметара на скали од 1 до 4 су у опсегу од 1,8 до 3,6 (већином ка горњој граници, уз теоријски добар просек од 2,84 за укупно 21 ставку). Самовредновање - Стандард 10: Уз потврђено поседовање адекватних просторних и техничко-технолошких ресурса, анализа указује на просечну оцену 3,25 (на скали до 4) за опште стање зграде и хигијену у њој.

Стандард је испуњен.

Стандард 11: Контрола квалитета

Факултет политичких наука је 29.01.2008. године усвојио Стратегију обезбеђења квалитета, да би је ревидирао 2013. године. У јуну 2021. године је усвојена нова *Стратегија обезбеђења квалитета*, као и *Акциони план* за њено спровођење (Прилог 11.1.). Ови документи су доступни јавности на Интернет страници факултета: <https://www.fpn.bg.ac.rs/pravni-akti-planovi-i-izvestaji>

Рецензенти су пажљиво анализирали *Извештај о самовредновању ФПН-а 2017.–2020. година*, водећи рачуна о праћењу квалитета циљева, структуре и садржаја студијских програма, исхода учења и радног оптерећења студената (Прилог 11.2). Истичемо и да је Факултет основао *Центар за каријерни развој* како би радио на повезивању са јавним институцијама и привредом, како ради обезбеђивања праксе, тако и ради интензивирања сарадње у разним научним областима. Представницима Студентског парламента омогућено је да изразе своје мишљење о квалитету студијског програма (актуелности програма, значају програма за разумевање савремених феномена, практичности и употребљивости знања, савремености литературе, њиховој тежини и разумљивости, итд.).

Факултет политичких наука осигурао је да наставу на докторским студијама врши квалификован и компетентан наставни кадар. Избор у звање наставника врши се у складу са Законом о високом образовању којим су прописани општи услови за избор, у складу са Правилником о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета, којим је уређен начин и поступак избора у звање у складу са Критеријумима о ближим условима за избор, које је усвојио Сенат Универзитета у складу са Препорукама Националног савета за високо образовање. Све етапе избора у звање и заснивања радног односа наставника и сарадника јавне су и подложне примедбама стручне јавности. Увидом у кадровску архиву Факултета утврђено је да се Факултет приликом избора наставника и сарадника у звања придржава прописаних услова и поступака путем којих се оцењује научна, истраживачка и педагошка активност наставника и сарадника.

Савет Факултета је на седници одржаној 22.06.2021. усвојио *Стратегију обезбеђења квалитета* којом дефинише основне приоритете високог образовања у области обезбеђења квалитета, као и начине њиховог остварења (Прилог 11.3). Субјекти обезбеђења квалитета су *Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета*, али и сви остали факултетски органи (управа и стручне службе), запослени, наставници, као и студенти. Органи и стручна тела одговорна за обезбеђење квалитета су: декан и продекани, Савет Факултета, Наставно-научно веће Факултета, Студентски парламент, Комисија за обезбеђење и унапређење квалитета рада Факултета и Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе на Факултету. Осим наставника, активну улогу у процесу самовредновања установе и студијских програма имају и студенти, који самостално организују евалуације, о чему такође извештавају надлежне продекане. Дobar пример је структура *Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе*, где је од девет чланова двоје представника студената. Сугестија рецензента је да се број чланова *Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета рада* повећа (Табела 11.1) са седам на осам, како би се укључењем још једног представника студената представницима Студентског парламента дала запаженија улога у управљању квалитетом. Након посете Установи сугестија рецензента је прихваћена, тако да ће у наредном периоду улога студената у процесима самоевалуације ВШУ бити још већа.

Правилник о наставној литератури (Прилог 11.4) ближе уређује поступак одређивања наставне литературе за сва три степена образовања, као и стандарде квалитета и поступака којим Факултет трајно и систематично прати и оцењује квалитет наставне литературе. Чланом 8 је предвиђено да обим, односно број страница наставне литературе треба да буде усклађен са бројем ЕСПБ, односно бројем часова и вежби. Комисија за акредитацију и проверу квалитета, на седници одржаној 31.01.2014. године, у Београду, усвојила је *Извештај о спољашњој провери осигурања квалитета Факултета политичких наука Универзитета у Београду*, где у препорукама стоји да би Установа требала да „у много већој мери мотивише наставнике, сараднике и студенте за рад на спровођењу Стратегије квалитета“, што би била и препорука ове рецензентске комисије.

Стандард је испуњен.

Стандард 12: Јавност у раду

Прилог 12.1 – Дигитални репозиторијум садржи исечак са сајта Е – тезе. На сајту Е – тезе Универзитета у Београду доступне су на увид и преузимање докторске дисертације из локалног репозиторијума и узајамне базе података свих докторских дисертација универзитета у Београду, Нишу и Крагујевцу, који чине интегрални део дигиталних репозиторијума – РНАИДРА. Такође, репозиторијум садржи и одређени број старијих дисертација које нису доступне јавности у потпуности због заштите ауторских права, али се могу тражити на увид, као и одређене дисертације које су наши научници бранили у иностранству крајем 19. и почетком 20. века.

Прилог 12.2 – Подаци о менторима садржи страницу сајта Факултета посвећену докторским студијама – део о наставницима и менторима. У овом делу се може видети списак наставника који могу бити ментори у изради докторских дисертација кандидатима докторских студија.

На основу увида у Прилоге 12.1 и 12.2 Комисија констатује да Факултет политичких наука чини транспарентним и јавно доступним све податке предвиђене стандардом, те да су ти подаци лако видљиви свим заинтересованим лицима, чиме је овај стандард у потпуности задовољен.

Анализом Извештаја поткомисија је утврдила да су чланови РК испуњеност наведеног стандарда оценили оценом **10 (десет)**.

Стандард је испуњен у потпуности.

На основу наведеног, поступајући у складу са чланом 21. став 1. тачка 1) Закона о високом образовању, којим је прописано да Комисија одлучује о захтеву за акредитацију и спроводи поступак акредитације установа и студијских програма у области високог образовања, Комисија је на седници одржаној 13.12.2022. године једногласно одлучила као у диспозитиву овог решења.

Достављено:

- Високошколској установи
- Архиви НАТ-а

ПРЕДСЕДНИК

Проф. др Милорад Милованчевић